

Србовати, будуће време

АЛХЕМИЈА ДУХА

„Вунена времена“

16 у бројевима

СЕНКЕ СЕЋАЊА

22 Тројке у српском гену

6 НИТерају

Дарвина нећемо срести у рају

9 ПАНДОРИНА КУТИЈА

Храна вакцина

11 МОЖДАНЕ БРАЗДЕ

Универзум наших глава

13 СРИЦАЊЕ ИСТОРИЈЕ

Потпуни обрт времена

15 КОСМИЧКО ТКАЊЕ

(Не)потребни Месец

17 ЗОВ БУДУЋНОСТИ

Силиконска богиња

18 ОСМИ КОНТИНЕНТ

Светски крвоток

20 ВИРТУЕЛНИ РАЈ

Атомска Помпеја

20 ДИГИТАЛНА ПЛАНЕТА

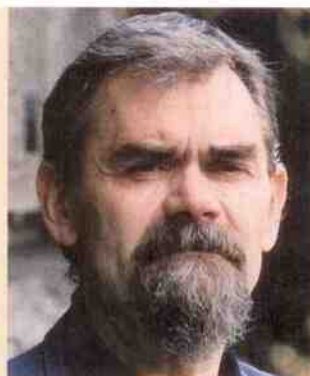
Џепни диск Џејмса Бонда

23 ЕКОсефија

Отровна лепота

24 На Енкеладу

у леденом ладу

СТАНКО СТОЈИЉКОВИЋ

МРТВА УГАО

Никола Тесла је свету прорекао будућност. И Србији, наравно. Наш и светски великан најавио је интегрисано коло и Интернет. Чак и коришћење јоносфере за планетарне комуникације. Пре једног столећа видео је даље него већина овдашњих научника сада!

Без науке нема будућности. Ни Србији. Али наша земља улаже мање од трећине процента друштвеног бруто производа у науку. Ако жели у Европску унију, мораће до 2015. године да упегостручи издвајања.

Сваки динар у науку се десетоструко (појединци кажу и више пута) оплоди! Ко данас осмишљава будућност Србије? Ко предвиђа шта ће бити за деценију-две или касније? Нико! Да, нико!

Ниједна званична установа, ниједно стручно удружење, ниједна група грађана. Ко не зна куда свет иде, тумараће путевцима да би стигао у будућност.

У Србији није увек тако било. Свети Сава је ударио темеље држави, школи, вери, лечењу... Зато што је видео даље.

За владавине неписменог Милоша Обреновића и његових потомака најбољи ђаци слати су да се школују у иностраним школама. Када су се вратили, учествовали су у оснивању Академије наука, Народног позоришта, оснажили су Велику школу, основали прве институте, утемељили нове научне области.

После Другог светског рата, за комунистичког времена, подигнута је Винча, установљена Математичка гимназија, основан Институт за молекуларну генетику и генетичко инжењерство, отворена Истраживачка станица у Петници и много тога. Знали су (или је тако изгледало) да се без високообразованих ни само левом, како је усхићено певао Владимир Мајаковски, не може брже корачати у светлу будућност. А предводници су, бар у обећањима радном народу, тамо хрлили.

Зашто Србија нема институт или задужбину за проучавање будућности?

Ретко ћете срести (или јавно чути) образоване људе који су макар пристojно обавештени. Не верујете? Добро, приупитајте их, а најпре оне који не силазе с малих екрана или новинских насловних страница, које су то четири чаробне речи будућности.

На тачан одговор ћете поприлично морати да чекате. Да помогнемо: нано, био, инфо и когно. Све четири се тичу усавршавања и побољшања човекових моћи – умних и физичких. Нано завирује у атоме, био у гене, инфо у битове, а когно у неуроне. Да ли је, можда, требало да питамо Николу Теслу?